

HISTORIEN OM EN SOLDAT

MUSIK: IGOR STRAVINSKIJ
TEXT: C F RAMUZ
ÖVERSÄTTNING: ERIK LINDEGREN

I ROLLERNA:

BERÄTTARNA	SVEN-OVE FRANSSON
DJÄVULEN	ANNA von ROSEN
SOLDATEN	BERTRAM HERIBERTSON
	SVEN ANGLEFLOD

MUSIKER:

STEFAN ABELSSON	Baritone-, sopran-, altsaxofon.
DANIEL EKBORG	Gitarr, trumpet.
DAN HELLSTRÖM	Piano, mini moog.
MATS NAHLIN	Trummor.
INGMAR NILSSON	Synth.
BO STENHOLM	Fiol, bas.

REGI: Eva Bergman

SCENOGRAFI OCH KOSTYM: Annika Stigsdotter

KOREOGRAFI: Mišela Cajshanova

MASK: Eva-Lena Jönsson

SCENTEKNIK: Sven Ove Fransson, Daniel Ekborg, Erik Andersson, Staffan Fischer

PROGRAM: Christer Nilson, Tom Benson, Peter Hallbäck

FOTO: Tom Benson

AFFISCH: Collage: Åke Hedman. Text: Lena Selander

FÖRSÄLJNING: Elisabet Alfons Ingelborg Spiik

PRODUCENT: Christer Nilson Ulf Bjurström

FÖRLAG: Nordiska Musikförlaget och Tiden.

Dekor, kostymer och rekvisita är tillverkade vid Göteborgs Stadsteater.

Premiär 3 mars 1984 på Göteborgs Konstmuseum.

Igor Stravinskij var en av 1900-talets stora förnyare inom musiken. Sin musikaliska utbildning fick han som elev till den ryske tonsättaren Rimsky-Korsakov. 1914 lämnade Stravinskij Ryssland och bosatte sig i Paris. Senare flyttade han till USA och blev amerikansk medborgare 1945.

Stravinskij var enormt mångsidig. Han var tonsättare, dirigent och musiker. Hans produktion var ständigt nyskapande. Den omfattar baletter, körverk, teatermusik, stråkkvartetter och konsertverk. Bland hans mest kända verk finns baletten och orkestersviten "Eldfågeln", som i likhet med "Historien om en soldat" bygger på den ryska folksagetraditionen. Många av Stravinskij's tonsättningar var omstridda eftersom de bröt med vanor och traditioner hos både publik och kollegor.

I Backa Teaters version av "Historien om en soldat" öppnar vi dörren till en musikvärld som få i vår publik tidigare mött. Utifrån sina rötter i modern jazz och rockmusik bjuder våra musiker här på en Stravinskij i 80-tals dräkt. Vår tappning är trogen originalets noter, men sättningen är annorlunda. Kvar är slagverk och fiol. Särskilt fiolen är viktig. Den är föreställningens nyckelinstrument eftersom fiolen symboliserar soldatens själ. I den övriga sättningen har musikerna utgått från "sina" moderna instrument. Därmed får musiken till denna pjäs en alldeles ny klang, som vi tror är unik.

För den som vill höra originalet rekommenderar vi: CBS 79246 (endast musiken) och RCA ZL 30 862 AW (text och musik).

Backa teaters uppsättning av "Historien om en soldat" är tänkt som en enhet mellan text och musik. Det är ett försök att vidareutveckla det formspråk vi arbetat med i bl.a. "Sparvel" och "Historien om en häst". Det är gjort av lust, på vårt sätt, i stor respekt för originalet och för Stravinskij.

Mest omstritt var kanske "Våroffer", ett konsertverk, som vid uruppförandet 1913 vållade våldsamt tumult mellan anhängare och motståndare. Under sin USA tid sökte han sig vidare musikaliskt och skrev bl.a. "Ebony Stick" för Woody Hermans band.

Redan i musiken till "Historien om en soldat" hämtade Stravinskij inspiration ur dåtidens jazzmusik. Den ursprungliga sättningen var violin, kontrabas, klarinett, fagott kornett, basun och slagverk. Under komponerandet inköpte Stravinskij dessa instrument och lärde sig spela på dem. Han hade vid denna tid ännu inte själv hört den nya jazzen utan fick gå efter endast nothäften.

Stravinskij's idé var att musiken och texten i "Historien om en soldat" skulle vara en förenig av folklig tradition och nya tidens musik.

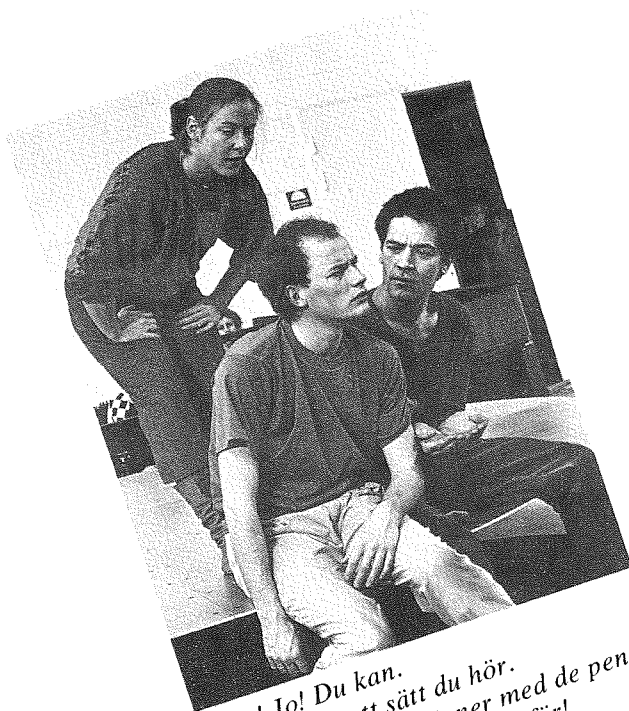
Igor Stravinskij 1882–1971.

Texten till "Historien om en soldat" är skriven av den schweiziske författaren Charles Ferdinand Ramuz (1878–1947). Tillsammans med Stravinskij har han skapat en klassiker som sedan premiären 1918 har spelats världen över.

Idén till pjäsen hämtade Stravinskij i den ryske sagoupptecknaren Afanasjevs böcker. Afanasjev var en rysk motsvarighet till de tyska bröderna Grimm. Under mitten av 1800-talet reste han runt i Ryssland och nedtecknade de folksagor och legendersom folk berättade för honom. Djävulen var i många av dessa berättelser en person som verkade på jorden i olika förklädnader. Temat om Soldaten som möter Djävulen och frestas att ingå förbund med honom förekommer bl.a. i Afanasjevs saga "Femtom år otvättad".

"Historien om en soldat" skrevs ursprungligen för småresande teatersällskap som turnerade runt i spillrorna av det krigsdrabbade Europa. Med sin blandning av musik, teater och i ursprungsversionen även dans, påverkade detta stycke mycket av formspråket i 1900-talets teater.

"Det onda har vingar, det goda rör sig med snigelfart". (Voltaire.)

*- Jo! Jo! Du kan.
Det finns ett sätt du hör.
Hans makt försvinner med de pengar
du har honom att tacka för!*

*"Karriär är en häst som anländer till
evighetens port utan ryttare". (Karl Kraus.)*

*- Det här är en bok som är ett kassaskåp.
Läs på bara och din lycka är gjord!*

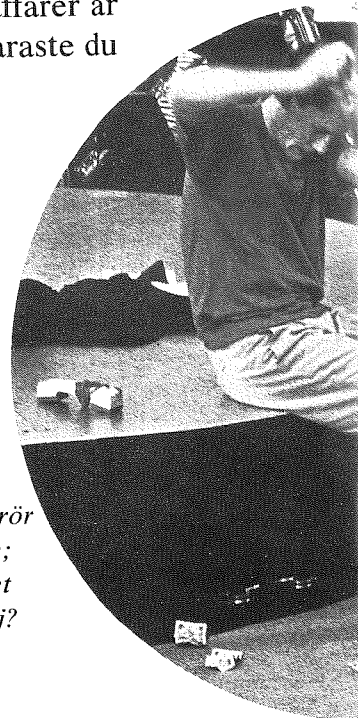
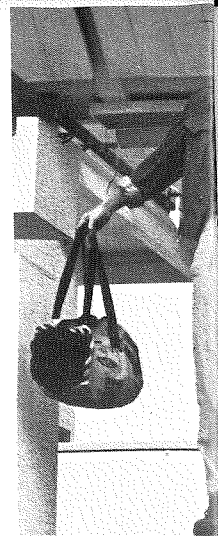

Full av längtan är soldaten på väg till hembyn. Hem till mor, fästmö, vila och trygghet.

Vid en porlande bäck ger han sig tid att rasta en stund. Ivrigt gräver han i ränslen: en spegel, några patroner, ett porträtt av hans fästmö och där ... en fiol.

Soldaten stämmer sitt instrument, ser ut över naturen och doppar fötterna i vattnet ... Då dyker HAN upp, DJÄVULEN.

- Ge mig fiolen, lär mig spela, så ska allt du önskar bli ditt, frestar han. Soldaten tvekar, väger fiolen i handen, men ger till slut efter ... Avtalet med djävulen gör soldaten rik. Men när Djävulen gör affärer är priset högt. Hans byte är det dyrbaraste du har: din själ.

*- Ingenting rör
mej längre;
hur kan det
komma sej?*

"Djävulen frestar, men ha

DJÄVULEN, Skam, Hin, Den Onde, Satan, Fan, Avgrundsgubben, Mörksens Furste, Lucifer, Belsebub, Svarte Petter, Horn Per, Bockfot, Mefistofeles etc.

Kärt barn har många namn ... men i våra dagar talar vi nästan aldrig om djävulen. Ibland kan vi läsa om påstådda djävulsmässor och om rockband som kör med djävulssymboler. Föreställningen om djävulen som "Den Onde", eller som "Det Onda" personifierad, lever dock inte idag för flertalet människor.

Annat var det förr! Djävulsbegreppet kom till vårt land under medeltiden med religionen. Den som inte följde gud, den goda makten, han stod under djävulens inflytande och riskerade att hamna i helvetet efter sin död. Denna tro fick starkt fäste hos medeltidens människor och påverkade deras uppfattning om världen. Företeelser i naturen och hos människorna som man inte hade kunskap att förklara sattes av folktron i samband med guds och djävulens inflytande.

Vår pjäs berättar om Soldatens och Djävulens dramatiska tvekamp. På scenen står tre elever från Statens Scenskola i Göteborg. De har under tre terminer sin utbildning förlagd till Backa Teater.

"Historien om en soldat" är en mustig berättelse. Kampen mellan gott och ont förs ju inte bara i sagan, mellan soldater och djävlar. Det handlar också om dig och mig. Om politik. Om moral. Om egoism. Om frestelser. Om lycka. Om livets mål.

Det handlar om att själv tänka igenom och ta ställning till vilket liv man vill leva och vilken människa man vill försöka vara.

"När den fattige ger åt den rike, skrattar djävulen". (Tyskland.)

*- Satan, Satan!
Du har
plundrat
mej!*

... tvingar inte". (Guyana.)

"Den som öppnar sitt sinne för äregirigheten, stänger det för sinnesfriden. (Kina.)

*- Här kommer han, nu vågar han,
han som sig själv nyss återfann.*

*- En bok som är värd miljoner, MILJONER!
Är inget för slarviga personer.*

Backa Teater

GÖTEBORGS STADSTEATER

SELMA LAGERLÖFS TORG - HISINGS BACKA TEL 52 54 20, 18 71 30

Het Backa Teater

speelt

L'HISTOIRE DU SOLDAT

Tekst : C.F. Ramuz
Muziek : Igor Strawinsky
Vertaling : Erik Lindegren

- Spelers -

De Soldaat : Sven Angleflod
De Duivel : Bertram Heribertson
De Vertellers : Sven-Ove Fransson /
Anna von Rosen

- Muzikanten -

Stefan Abellsson : Sopraan, alt- en baritonsaxofoon
Daniel Ekborg : Gitaar, trompet
Dan Hellström : Piano, mini-moog
Mats Nahlin : Percussie
Ingmar Nilsson : Synthesizer
Bo Stenholm : Viool, basgitaar

Verder werken mee:

Eva Bergman : Regie
Annika Stigsdotter : Décor en kostuums
Misela Casjhanova : Choreografie
Cornelia Bjurström : Licht
Kent Larsson : Geluid

Het Backa Teater telt zo'n 20 medewerkers, waaronder de spelers, de muzikanten, de technici en de administratieve medewerkers. De artistieke leiding is in handen van Eva Bergman - tevens directeur van het gezelschap - samen met Ulf Dohsten, die ook meespeelt.

De groep bestaat sinds 1978, aanvankelijk als onderdeel van het 'Civic Theatre' in Gothenburg. In 1982 trok de groep naar de buitenwijk Hisings Backa en noemde zich Backa Teater.

In 1984 kreeg het Backa Teater de Zweedse prijs van Theatercritici voor de beste jeugdtheatervoorstelling in 1983.

Eva Bergman heeft een duidelijke visie op wat jeugdtheater moet zijn:

'....ik wil mijn publiek een emotionele belevenis meegeven, zoals ik die zelf verwacht als ik naar theater ga. Het moet een goede 'show' zijn, met wat verdriet, met lachen en tranen.'

Haar grote leermeester is Charlie Chaplin:

'....die boeit mij tot het uiterste.'

In 1984 kwam de voorstelling 'Historien om en soldat' uit en werd 275 keer gespeeld voor ± 30.000 kinderen.

Speciaal voor deze voorstelling zijn 4 studenten van de Muziek- en Theaterschool van Gothenburg aangetrokken. 3 Van hen spelen een hoofdrol in de voorstelling. Eva Bergman:

'....ze vielen als perziken in mijn handen.'

Essentieel voor de voorstellingen van het Backa Teater is de begeleiding door live-muziek. Zeker in deze voorstelling is dit zeer belangrijk. Immers, Igor Strawinsky componeerde de muziek en C.F. Ramuz schreef het libretto, dat zijn oorsprong vindt in de sprookjes van Afansjev, de Russische tegenhanger van de Gebroeders Grimm.

De oorspronkelijke muziek wordt met hedendaagse instrumenten gespeeld, door musici die hun wortels diep in de moderne jazz en de rockmuziek hebben liggen.

Dit geeft de muziek een zeer eigentijds karakter.

Het Verhaal:

Twee vertellers ontmoeten een soldaat, die vol verlangen op weg is naar huis, naar zijn vriendinnetje en zijn familie. Hij speelt voor hen op zijn viool, zijn liefste bezit. Op dat moment verschijnt er een oude man die de viool wil kopen. Na veel heen en weer gepraat en in ruil voor veel geld en een merkwaardig boek, waarmee de toekomst voorspeld kan worden, gaat de soldaat akkoord. De oude man kan echter geen viool spelen. Hij haalt de soldaat over hem les te geven. Na lang aarzelen stemt de soldaat ook daarin toe. Hij leert de oude man viool spelen, de oude man legt hem het gebruik van het boek uit.

Na drie dagen en nachten trekt de soldaat verder. Als hij in zijn dorp aankomt, herkent niemand hem. Zijn verblijf bij de oude man heeft geen drie dagen, maar drie jaren geduurd.

Verdrietig zet hij zich neer, dan herinnert de duivel - de oude man - hem aan het boek. Dankzij dit boek wordt de soldaat een succesvol zakenman. Rijk, maar zonder plezier in zijn leven. Het woord geluk komt noch in zijn leven, noch in zijn boek voor. De duivel probeert hem weer in het boek te interesseren. Dit lukt niet, de soldaat slaat op de vlucht. In een ver land komt hij bij een koning met een zieke dochter terecht. Degene die haar geneest mag met haar trouwen.

Zij is alleen te genezen met de viool. Dankzij de twee vertellers weet de soldaat zijn viool terug te krijgen en geneest de prinses. De duivel laat hem niet los. Hij blijft hem op de proef stellen, weer staat de soldaat voor de keuze:

Arm, maar gelukkig en mét de prinses, of, rijk maar ongelukkig.

Het programma van het Backa Teater kwam tot stand in samenwerking met het Zweeds Instituut.